BENDROJO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. rugsėjo 23 d.*

„Deliktinė atsakomybė — Dempingas — Tam tikrų Kinijos kilmės paruoštų arba konservuotų citrusinių vaisių importas — Reglamentas (EB) Nr. 1355/2008, Teisingumo Teismo pripažintas negaliojančiu — Žala, kurią ieškovė tariamai patyrė priėmus reglamentą — Ieškinys dėl žalos atlyginimo — Visų nacionalinių teisių gynimo priemonių išnaudojimas — Priimtinumas — Pakankamai akivaizdus teisės normos, suteikiančios teisių privatiems asmenims, pažeidimas — Reglamento (EB) Nr. 384/96 2 straipsnio 7 dalies a punktas (dabar Reglamento (EB) Nr. 1225/2009 2 straipsnio 7 dalies a punktas) — Rūpestingumo pareiga — Priežastinis ryšys“

Byloje T-205/14

I. Schroeder KG (GmbH & Co.), įsteigta Hamburge (Vokietija), atstovaujama advokato K. Landry,

ieškovė,

prieš

Europos Sąjungos Tarybą, atstovaujamą J.-P. Hix, iš pradžių padedamo advokatų D. Geradin ir N. Tuominen, vėliau – advokato N. Tuominen,

ir

Europos Komisiją, atstovaujamą T. Maxian Rusche ir R. Sauer,

atsakoves,

dėl ieškinio dėl žalos atlyginimo, kuriuo siekiama, kad būtų atlyginta žala, tariamai patirta dėl 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamento (CE) Nr. 1355/2008, kuriuo nustatomas galutinis antidempingo muitas ir laikinojo muito, nustatyto importuojamiems tam tikriems Kinijos Liaudies Respublikos kilmės paruoštiems arba konservuotiems citrusiniams vaisiams (mandarinams ir kt.), galutinis surinkimas (OL L 350, p. 35), kuris buvo pripažintas negaliojančiu 2012 m. kovo 22 d. Sprendimu *GLS* (C-338/10, Rink., EU:C:2012:158),

BENDRASIS TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro pirmininkė M. E. Martins Ribeiro, teisėjai S. Gervasoni (pranešėjas) ir L. Madise,

posėdžio sekretorė C. Heeren, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2015 m. kovo 17 d. posėdžiui,

priima šį

* Proceso kalba: vokiečių.

Sprendimą

Teisinis pagrindas

1 1995 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 384/96 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių (OL L 56, 1996, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 10 t., p. 45) su pakeitimais (toliau – pagrindinis reglamentas) (vėliau vietoj jo priimto 2009 m. lapkričio 30 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1225/2009 dėl apsaugos nuo importo dempingo kaina iš Europos bendrijos narėmis nesančių valstybių (OL L 343, p. 51, klaidų ištaisymas OL L 7, 2010, p. 22)) 2 straipsnio 7 dalies a punkte nustatyta:

„Importuojant iš ne rinkos ekonomikos valstybių <...>, normalioji vertė apskaičiuojama pagal trečiosios rinkos ekonomikos valstybės kainą arba apskaičiuotą vertę, arba pagal kainą, taikomą importuojant iš tokios trečiosios valstybės į kitas valstybes, įskaitant Bendriją, o jei tai neįmanoma – remiantis kuriuo nors kitu pagrįstu pagrindu, įskaitant už panašų produktą Bendrijoje faktiškai sumokėtą arba mokėtiną kainą, kuri prireikus tinkamai pakoreguojama, kad būtų įskaičiuojama pagrįsta pelno norma.

Atitinkama trečioji rinkos ekonomikos valstybė parenkama pagrįstu būdu ir tinkamai atsižvelgiant į visą atrankos metu pateiktą patikimą informaciją. Be to, atsižvelgiama į terminus; kada tinkama, pasirenkama trečioji rinkos ekonomikos valstybė, kuri yra to paties tyrimo objektu.

Pradėjus tyrimą, tiriamosioms šalims iš karto pranešama apie pasirinktą trečiąją rinkos ekonomikos valstybę ir suteikiamas 10 dienų laikotarpis pastaboms pareikšti.“

Ginčo aplinkybės

2 2007 m. spalio 20 d. Europos Bendrijų Komisija paskelbė pranešimą, kad inicijuoja antidempingo tyrimą dėl tam tikrų Kinijos Liaudies Respublikos kilmės paruoštų arba konservuotų citrusinių vaisių (mandarinų ir kt.) importo (OL C 246, p. 15).

3 2007 m. lapkričio 2 d. ieškovė *I. Schroederis KG* (*GmbH & Co*) paprašė Komisijos įtraukti nesusijusius importuotojus į atranką, numatytą pranešime apie tyrimo pradžią.

4 2008 m. liepos 4 d. Komisija priėmė Reglamentą (EB) Nr. 642/2008, kuriuo nustatomas laikinasis antidempingo muitas tam tikrų Kinijos Liaudies Respublikos kilmės paruoštų arba konservuotų citrusinių vaisių (mandarinų ir kt.) importui (OL L 178, p. 19).

5 2008 m. gruodžio 18 d. Europos Sąjungos Taryba priėmė Reglamentą (EB) Nr. 1355/2008, kuriuo nustatomas galutinis antidempingo muitas ir laikinojo muito, nustatyto importuojamiems tam tikriems Kinijos Liaudies Respublikos kilmės paruoštiems arba konservuotiems citrusiniams vaisiams (mandarinams ir kt.), galutinis surinkimas (OL L 350, p. 35).

6 Ieškovė sumokėjo antidempingo muitus, šiame reglamente nustatytus už jos importuotus nagrinėjamuosius produktus, ir patvirtino, kad taip pat buvo sumokėjusi už produktus, kuriuos importavo per kitus keturis importuotojus (toliau – kitos keturios bendrovės).

7 2012 m. kovo 22 d. Sprendimu *GLS* (C-338/10, Rink., EU:C:2012:158, 36 punktas) Teisingumo Teismas pripažino Reglamentą Nr. 1355/2008 negaliojančiu, nes Komisija ir Taryba, apskaičiavusios atitinkamo produkto normaliąją vertę pagal už panašų produktą Europos Sąjungoje iš tikrųjų mokėtas ar mokėtinas kainas, prieš tai nepamėginusios apskaičiuoti šios vertės pagal trečiojoje rinkos ekonomikos

valstybėje nusistovėjusią to paties produkto kainą, pažeidė iš pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies a punkto (tapusio Reglamento Nr. 1225/2009 2 straipsnio 7 dalies a punktu) kylančius reikalavimus.

8 Teisingumo Teismui priėmus 7 punkte nurodytą Sprendimą *GLS* (EU:C:2012:158), ieškovė ir kitos keturios bendrovės paprašė grąžinti sumokėtus muitus pagal Reglamentą Nr. 1355/2008. Vokietijos muitinės grąžino nepagrįstai surinktus muitus.

9 Ieškovė ir kitos keturios bendrovės taip pat prašė, pirma, Hamburgo miesto, Duisburgo ir Krefeldo (Vokietija) muitinių sumokėti 0,5 % mėnesinių palūkanų, skaičiuojamų nuo antidempingo muitų sumokėjimo iki jų grąžinimo dienos. Šie 2012 m. lapkričio 6 ir 7 d. prašymai buvo atmesti atitinkamų muitinių sprendimais, priimtais 2012 m. lapkričio 8 ir 23 d., 2012 m. gruodžio 18 d. ir 2013 m. balandžio 3 d. Ieškovė ir kitos keturios bendrovės pateikė skundus dėl šių sprendimų atmesti prašymus. Per posėdį ieškovė, atsakydama į Bendrojo Teismo pateiktą klausimą, nurodė, kad visos šios procedūros buvo sustabdytos laukiant, kol *Finanzgericht Hamburg* (Hamburgo finansų teismas) priims sprendimą byloje, kurią *Hüpeden & Co (GmbH & Muitinė, Co.*) *KG* iškėlė muitinėms.

10 Antra, 2013 m. gruodžio 10 d. raštais ieškovė Tarybos ir Komisijos prašė atlyginti 345 644 EUR žalą, kurią sudaro mokėtinos palūkanos, susijusios su paskolomis, kurias ji buvo priversta paimti dėl Reglamento Nr. 1355/2008. Šie prašymai buvo atmesti 2014 m. sausio 31 d. Tarybos raštu ir 2014 m. vasario 14 d. Komisijos raštu.

11 Be to, Teisingumo Teismui priėmus 7 punkte nurodytą Sprendimą *GLS* (EU:C:2012:158), Komisija nusprendė atnaujinti antidempingo tyrimą; šis atnaujinimas susijęs tik su minėto sprendimo išvadų įgyvendinimu. Po šio tyrimo 2013 m. vasario 18 d. Taryba priėmė Įgyvendinimo reglamentą (ES) Nr. 158/2013, kuriuo tam tikrų Kinijos Liaudies Respublikos kilmės paruoštų arba konservuotų citrusinių vaisių (mandarinų ir kt.) importui iš naujo nustatomas galutinis antidempingo muitas (OL L 49, p. 29); šis reglamentas įsigaliojo 2013 m. vasario 23 d. Teisingumo Teismui buvo pateikti du prejudiciniai klausimai dėl šio reglamento galiojimo įvertinimo (sujungtos bylos C-283/14, *CM Eurologistik*, ir C-284/14, *GLS*).

Procesas ir šalių reikalavimai

12 2014 m. kovo 27 d. Bendrojo Teismo kanceliarijai ieškovė pateikė šį ieškinį.

13 Komisija prašė sustabdyti šį procesą, pirma, kol nacionalinės valdžios institucijos nėra priėmusios galutinio sprendimo dėl 9 punkte nurodytų skundų arba kol Teisingumo Teismas priims sprendimą dėl prejudicinių klausimų, susijusių su Reglamento Nr. 158/2013 galiojimu, pateiktų pirmiau minėtose sujungtose bylose C-283/14 ir C-284/14. Ieškovė ir Taryba neprieštaravo dėl šių prašymų sustabdyti procesą.

14 Ieškovė Bendrojo Teismo prašo:

— priteisti iš Sąjungos sumokėti jai 345 644 EUR žalos atlyginimą ir 8 % metinių palūkanų, skaičiuojamų nuo pranešimo apie teismo sprendimą dienos, arba konstatuoti, kad ji turi teisę gauti žalos atlyginimą,

— priteisti iš Komisijos ir Tarybos bylinėjimosi išlaidas.

15 Kaip buvo pažymėta posėdžio protokole, per posėdį ieškovė Bendrojo Teisimo prašė, nepatenkinus jos reikalavimų, tarpiniu sprendimu konstatuoti, kad jos ieškinys buvo priimtinas ir kad Taryba ir Komisija padarė klaidą, dėl kurios gali kilti Sąjungos atsakomybė, tada sustabdyti šį procesą, kol *Finanzgericht Hamburg* priims galutinį sprendimą 9 punkte minėtoje procedūroje.

16 Taryba ir Komisija Bendrojo Teismo prašo:

— atmesti ieškinį kaip nepriimtiną arba kaip nepagrįstą,

— priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

Dėl ieškinio priimtinumo

17 Taryba ir Komisija savo procesiniuose dokumentuose teigia, jog šis ieškinys turi būti atmestas kaip nepriimtinas, nes ieškovė neišnaudojo visų nacionalinių teisės gynimo priemonių, leidžiančių pasiekti, kad būtų atlyginta nurodyta žala.

18 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką ieškinys dėl žalos atlyginimo pagal SESV 268 straipsnį ir SESV 340 straipsnio antrą pastraipą turi būti vertinamas atsižvelgiant į Sutartyje įtvirtintą visą asmenų teisminės apsaugos sistemą. Todėl, kai asmuo mano, kad jo teisės yra pažeistos Sąjungos teisės akto, kuris, kaip tas asmuo teigia, yra neteisėtas, teisėtu taikymu, ir kai nurodomos žalos priežastis priskiriama tik Sąjungai, tokio ieškinio dėl žalos atlyginimo priimtinumas galėtų tam tikrais atvejais priklausyti nuo to, ar buvo išnaudotos visos nacionalinės teisių gynimo priemonės. Kad taip būtų, taip pat reikia, kad šios nacionalinės teisių gynimo priemonės veiksmingai užtikrintų atitinkamų asmenų teisių apsaugą ir kad jomis būtų galima gauti nurodomos žalos atlyginimą (žr. 1989 m. gegužės 30 d. Sprendimo *Roquette frères / Komisija*, 20/88, Rink., EU:C:1989:221, 15 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką ir 2004 m. lapkričio 23 d. Sprendimo *Cantina sociale di Dolianova ir kt. / Komisija*, T-166/98, Rink., EU:T:2004:337, 115 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

19 Darant prielaidą, jog nacionalinių teisės gynimo priemonių reikalavimas galėtų būti taikomas šioje byloje, susijusioje su nacionaliniais veiksmais, kuriais siekiama, kad būtų sumokėtos palūkanos nuo sugrąžintų antidempingo muitų, ir su šiuo ieškiniu dėl žalos atlyginimo, kuris pateiktas Sąjungos Teismui siekiant, kad būtų atlyginta žala, atsiradusi dėl banko palūkanų, mokamų už paskolas, kurios dėl likvidaus turto praradimo buvo paimtos šiems muitams sumokėti, ir neatsižvelgiant į 2014 m. rugsėjo 18 d. Sprendimą *Holcim (Rumunija) / Komisija* (T-317/12, Rink., EU:T:2014:782, 73–77 punktai, apskųstas apeliacine tvarka), pagal kurį buvo apriboti nepriimtinumo atvejai dėl nacionalinių teisės gynimo priemonių neišnaudojimo, bet kuriuo atveju tikslinga manyti, jog dėl to, kad ieškovė neišnaudojo nacionalinių teisės gynimo priemonių, jos ieškinys netampa nepriimtinas.

20 Iš tiesų, ieškiniai administraciniuose ir bendruose teismuose, kurie šioje byloje buvo pateikti ar gali būti pateikti nacionalinės valdžios institucijoms, negali būti laikomi galinčiais veiksmingai užtikrinti ieškovės teisių apsaugą, kaip tai suprantama pagal 18 punkte nurodytą teismo praktiką, todėl šios gynimo priemonės negalėjo būti išnaudotos kalbant apie šio ieškinio priimtinumą.

21 Atsižvelgdamas visų pirma į būtinai perspektyvinę analizę dėl nacionalinių teisės gynimo priemonių veiksmingumo ir į tai, kad nagrinėjamajam nepriimtinumo pagrindui iš esmės nepritarė ieškovas, kuris neišnaudojo nacionalinių teisės gynimo priemonių, Sąjungos teismas atmetė tokį prieštaravimą dėl nepriimtinumo, kai nacionalinės teisės gynimo priemonės buvo įgyvendintos „labai atsitiktinai“ (1984 m. gegužės 30 d. Sprendimo *Eximo Molkereierzeugnisse Handelsgesellschaft / Komisija*, 62/83, Rink., EU:C:1984:197, 15 punktas; taip pat šiuo klausimu žr. 1986 m. vasario 26 d. Sprendimo *Krohn Import-Export / Komisija*, 175/84, Rink., EU:C:1986:85, 28 punktą) arba šias teisės gynimo priemones buvo „pernelyg sudėtinga“ įgyvendinti (18 punkte minėto Sprendimo *Cantina sociale di Dolianova ir kt. / Komisija*, EU:T:2004:337, 117 punktas). Tai rodo, kad ieškovo, kuriam prieštaraujama dėl nacionalinių teisės gynimo priemonių neišnaudojimo, įrodinėjimo pareiga negali apimti daugiau nei įrodymų, keliančių rimtų abejonių dėl apsaugos, kurią suteikia nacionalinės teisės gynimo priemonės,

veiksmingumo, pateikimą (šiuo klausimu ir pagal analogiją žr. 1993 m. spalio 26 d. Sprendimo *Caronna / Komisija*, T-59/92, Rink., EU:T:1993:91, 35 punktą ir 2005 m. kovo 9 d. Sprendimo *L / Komisija*, T-254/02, Rink. VT, EU:T:2005:88, 148 punktas)

22 Nagrinėjamuoju atveju ieškovė tokių įrodymų pateikė.

23 Ieškovė detaliai nurodė taikytinas nuostatas ir pabrėžė tai, ką, beje, patvirtino Taryba atsiliepime į ieškinį, kad pagal šias nuostatas nebuvo galimybės prisiteisti šioje byloje reikalaujamų palūkanų.

24 Iš tiesų, 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą (OL L 302, p. 1), su pakeitimais (toliau – Bendrijos muitinės kodeksas) 241 straipsnyje, taikytame klostantis bylos faktinėms aplinkybėms, kaip per posėdį patvirtino Taryba ir Komisija, numatyta:

„Kompetentinga institucija, grąžindama importo arba eksporto muitų sumas, taip pat kredito palūkanas arba delspinigius, paimtus mokant tokius muitus, pati nemoka jokių palūkanų arba delspinigių. Tačiau palūkanos arba delspinigiai mokami, jeigu:

— sprendimas patenkinti prašymą grąžinti muitus neįgyvendinamas per tris mėnesius nuo to sprendimo priėmimo dienos,

— tai numato nacionalinės nuostatos.

<...>“

25 Nagrinėjamuoju atveju iš jokio bylos dokumento nematyti ir nė viena iš šalių taip pat nenurodė, kad sprendimas dėl sugrąžinimo nebuvo įvykdytas per laikotarpį, nustatytą Bendrijos muitinės kodekso 241 straipsnio pirmos pastraipos pirmoje įtraukoje. Be to, atitinkamose nacionalinėse nuostatose, kaip apibrėžta Bendrijos muitinės kodekso 241 straipsnio pirmosios pastraipos antroje įtraukoje, t. y. *Abgabenordnung* (Mokesčių kodeksas) 236 straipsnyje, numatyta mokėti palūkanas, tik jei grąžinti reikalaujamus muitus buvo nurodyta nacionalinio teismo sprendimu, o šiuo atveju taip nėra.

26 Be to, ieškinio ir rašto, nusiųsto atsakant į Bendrojo Teismo pateiktą klausimą, priede ieškovė pateikė nacionalinių valdžios institucijų sprendimus, kuriais visais buvo atsisakyta mokėti reikalaujamas palūkanas remiantis ankstesniame punkte nurodytomis nuostatomis, ir 2015 m. vasario 5 d. *Finanzgericht Hamburg* ketvirtosios kolegijos pirmininko raštą, patvirtinantį iš pirmo žvilgsnio šį atsisakymą nacionaliniame teisme nagrinėjamojoje byloje, apibūdintoje kaip „pavyzdinė byla“, dėl palūkanų, susijusių su grąžintais antidempingo muitais, mokėjimo.

27 Šiuose sprendimuose, be kita ko, buvo paneigtas bet koks išvadų, padarytų 2012 m. rugsėjo 27 d. Sprendime *Zuckerfabrik Jülich ir kt.* (C-113/10, C-147/10 ir C-234/10, Rink., EU:C:2012:591, 65–67 punktai; taip pat žr. 2013 m. balandžio 18 d. Sprendimo *Irimie*, C-565/11, Rink., EU:C:2013:250, 21 ir 22 punktus), taikytinumas šioje byloje. Tame sprendime nustatyta, kad asmenys, turintys teisę atgauti negaliojančiame reglamente nustatytus neteisėtai surinktus cukraus gamybos mokesčius, taip pat turi teisę gauti su tomis sumomis susijusias palūkanas (minėto Sprendimo *Zuckerfabrik Jülich ir kt.*, EU:C:2013:250, 67 punktas), nes šioje srityje Teisingumo Teismas įtvirtino valstybių narių pareigos grąžinti pažeidžiant Sąjungos teisę surinktas mokesčių sumas kartu su palūkanomis principą (minėto Sprendimo *Zuckerfabrik Jülich ir kt.*, EU:C:2013:250, 66 punktas).

28 Todėl, net jei, kaip nurodo Komisija, negali būti visiškai atmesta galimybė, kad, remiantis 27 punkte nurodytu Sprendimu *Zuckerfabrik Jülich ir kt.* (EU:C:2012:591), nacionalinių teisės gynimo priemonių išnaudojimas lemia būtinybę mokėti reikalaujamas palūkanas, nagrinėjamuoju atveju ieškovės pateiktų įrodymų pakanka, kad būtų rimtai suabejota tokia išvada.

29 Iš viso to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad ieškovė pakankamai įrodė nacionalinių teisės gynimo priemonių neefektyvumą, todėl nebūtina laukti nacionalinių procedūrų baigties.

30 Todėl pagrindas dėl nepriimtinumo, grindžiamas nacionalinių teisės gynimo priemonių neišnaudojimu, taip pat Komisijos prašymas sustabdyti šios bylos nagrinėjimą, kol bus užbaigtos minėtos nacionalinės procedūros, turi būti atmesti.

Dėl ieškinio pagrįstumo

31 Iš nusistovėjusios teismų praktikos matyti, kad Sąjungos deliktinė atsakomybė pagal SESV 340 straipsnio antrą pastraipą už neteisėtą jos institucijų elgesį siejama su situacija, kai įvykdytos visos sąlygos, t. y. veiksmų, kuriais kaltinamos institucijos, neteisėtumas, žalos realumas ir priežastinio ryšio tarp veiksmų, kuriais kaltinama, ir nurodytos žalos buvimas (žr. 2012 m. balandžio 19 d. Sprendimo *Artegodan / Komisija*, C-221/10 P, Rink., EU:C:2012:216, 80 punktą ir jame nurodyta teismo praktiką ir 2013 m. gegužės 16 d. Sprendimo *Gap granen & producten / Komisija*, T-437/10, EU:T:2013:248, 16 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

Dėl institucijų elgesio neteisėtumo

32 Ieškovė teigia, jog iš 7 punkte nurodyto Sprendimo *GLS* (EU:C:2012:158) matyti, kad Komisija ir Taryba pažeidė rūpestingumo pareigą ir gero administravimo principą, nes, nesilaikydamos pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies a punkto reikalavimų, atitinkamo produkto normaliąją vertę apskaičiavo remdamosi už panašų produktą Sąjungoje iš tikrųjų mokėtomis ar mokėtinomis kainomis, prieš tai nepamėginusios apskaičiuoti šios vertės pagal trečiojoje rinkos ekonomikos šalyje nusistovėjusią to paties produkto kainą.

33 7 punkte nurodytame Sprendime *GLS* (EU:C:2012:158, 36 punktas) Teisingumo Teismas nusprendė: kadangi Komisija ir Taryba apskaičiavo nagrinėjamojo produkto normaliąją vertę pagal už panašų produktą Europos Sąjungoje iš tikrųjų mokėtas ar mokėtinas kainas, bet prieš tai nepamėgino apskaičiuoti šios vertės pagal trečiojoje rinkos ekonomikos šalyje nusistovėjusią to paties produkto kainą, jos pažeidė pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies a punkto reikalavimus.

34 Pirma, iš to sprendimo matyti, kad Reglamento Nr. 1355/2008 negaliojimas, taigi ir šioje byloje tariamai neteisėtas elgesys, priskirtini tiek Komisijai, kuri vykdė antidempingo tyrimą ir priėmė laikinąjį antidempingo reglamentą, tiek Tarybai, kuri priėmė galutinį antidempingo reglamentą, patvirtinantį laikinąjį reglamentą.

35 Antra, iš to išplaukia, kad šios abi institucijos kaltinamos tuo, jog, įgyvendindamos Pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies a punktą, nustatantį normaliosios vertės apskaičiavimo metodą, nepaisė savo pareigos patikrinti, iš esmės atitinkančios rūpestingumo pareigą ir gero administravimo principą, kurių pažeidimus nurodė ieškovė.

36 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką Sąjungos atsakomybė gali kilti tik pakankamai akivaizdžiai pažeidus teisės normą, suteikiančią asmenims teisių, ir kad siekiant įvertinti tai, ar yra pakankamai akivaizdus teisės normos pažeidimas, reikia atsižvelgti į diskreciją, kurią turi teisės aktą priėmusi institucija. Taigi jeigu institucijos turi diskreciją, lemiamas kriterijus sprendžiant, ar padarytas pakankamai akivaizdus Sąjungos teisės pažeidimas, yra tai, ar šios institucijos pažeidė savo diskreciją akivaizdžiai ir sunkiai. Tačiau jei šios institucija turi tik labai nedaug diskrecijos arba jos išvis neturi, paprasčiausio nusižengimo Sąjungos teisei gali pakakti, siekiant nustatyti, jog padarytas pakankamai akivaizdus pažeidimas (žr. 2000 m. liepos 4 d. Sprendimo *Bergaderm ir Goupil / Komisija*, C-352/98 P, Rink., EU:C:2000:361, 42–44 punktus ir juose nurodytą teismo praktiką ir 2010 m. kovo 2 d. Sprendimo *Arcelor / Parlamentas ir Taryba*, T-16/04, Rink., EU:T:2010:54, 141 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

37 Todėl reikia nustatyti diskrecijos, kurią turėjo institucijos, įgyvendindamos pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies a punktą, apimtį.

– Dėl institucijų diskrecijos

38 Siekiant nustatyti diskrecijos, kurią turi institucijos, apimtį, pirmiausia turi būti nustatytas konkretus elgesys įgyvendinant pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies a punktą, kuriuo kaltinamos šios institucijos, ir šiuo atveju neteisėtumas, pateisinantis Reglamento Nr. 1355/2008 paskelbimą negaliojančiu. Toks požiūris paaiškinamas tuo, kad nuostatos įgyvendinimas gali būti susijęs su įvairiais veiksmais, už kurių įgyvendinimą atsakinga institucija nebūtinai turi tokią pačią diskreciją. Tai pirmiausia susiję su nuostatomis, numatančiomis metodą, pagal kurį apskaičiuojama tokia vertė, kaip normalioji vertė, kuri naudojama apskaičiuojant dempingo skirtumą (dėl panašaus požiūrio, susijusio su metodu, pagal kurį apskaičiuojamos importo kainos grūdų sektoriuje, žr. 31 punkte minėto Sprendimo *Gap granen & producten / Komisija*, EU:T:2013:248, 30–41 punktus).

39 Nagrinėjamuoju atveju, priešingai, nei teigia ieškovė, neteisėtumas, kuriuo kaltinamos institucijos, nėra tai, jog jos neturi diskrecijos pasirinkti subsidiarųjį skaičiavimo metodą, pagrįstą Sąjungoje įprastomis kainomis, o ne panašioje trečiojoje rinkos ekonomikos valstybėje nusistovėjusiomis kainomis (šiuo klausimu žr. 7 punkte minėto Sprendimo *GLS*, EU:C:2012:158, 26 punktą ir generalinio advokato Y. Bot išvados byloje *GLS*, C-338/10, Rink., EU:C:2011:636, 97 punktą).

40 Be to, priešingai, nei tvirtino ieškovė posėdyje, Komisija nebebuvo kaltinama tuo, kad visiškai neištyrė Eurostato pateiktų duomenų, skirtų nagrinėjamojo produkto normaliajai vertei apskaičiuoti. Iš tiesų, kaip matyti iš 7 punkte nurodyto Sprendimo *GLS* (EU:C:2012:158, 34–36 punktai; taip pat žr. 39 punkte minėtos generalinio advokato Y. Bot išvados byloje *GLS*, EU:C:2011:636, 107–119 punktus), Teisingumo Teismas kritikavo Komisiją, nes ši neištyrė su deramu kruopštumo Eurostato duomenų, t. y. nepakankamai išnaudojo šiuos statistinius duomenis ir remdamasi minėtais duomenimis tęsė trečiosios rinkos ekonomikos valstybės paiešką.

41 Tačiau šiuo klausimu Komisija turi diskreciją tiek kalbant apie Eurostato duomenų analizę, tiek atsižvelgiant į jos tyrimų tolesnį vykdymą remiantis šia analize.

42 Viena vertus, institucijų diskrecija tirti Eurostato duomenis, kurią pabrėžė Komisija, rodo, kad surinkti duomenys siekiant nustatyti trečiąją rinkos ekonomikos valstybę, kaip tai suprantama pagal pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies a punktą, neišvengiamai yra ekonominiai duomenys, leidžiantys atlikti sudėtingus vertinimus, iš kurių, pavyzdžiui, galima nustatyti, ar minėtoje valstybėje gaminamas nagrinėjamasis produktas arba panašus produktas ir kokia yra tos gamybos svarba (šiuo klausimu žr. 1991 m. spalio 22 d. Sprendimo *Nölle*, C-16/90, Rink., EU:C:1991:402, 11–17 punktus; 1997 m. gegužės 29 d. Sprendimo *Rotexchemie*, C-26/96, Rink., EU:C:1997:261, 10 punktą ir 1995 m. rugsėjo 28 d. Sprendimo *Ferchimex / Taryba*, T-164/94, Rink., EU:T:1995:173, 66 punktą).

43 Kita vertus, tai, kad institucijos turi diskreciją toliau vykdyti tyrimus atlikusios pirmąsias analizes, patvirtina pagrindinio reglamento nuostatos, pagal kurias Komisija nustato trečiąją rinkos ekonomikos valstybę, remdamasi „visa pateikta patikima informacija“ (pagrindinio reglamento 2 straipsnio 7 dalies a punkto antra pastraipa), ir jai paliekama tiek diskrecija nustatyti duomenų prieinamumą – dėl to, kad numatytos tyrimo priemonės yra savanoriškos ir jas ypač sunku įgyvendinti šioje byloje, nes jos susijusios su duomenimis apie trečiąsias valstybes (pagrindinio reglamento 6 straipsnio 4 dalis), – tiek diskrecija nustatyti surinktų duomenų patikimumą, nes „kiek įmanoma“ tikrinamas tik jų teisingumas (pagrindinio reglamento 6 straipsnio 8 dalis).

44 Šių argumentų nepaneigia Teisingumo Teismo teiginys, pateiktas 7 punkte minėto Sprendimo *GLS* 32 punkte (EU:C:2012:158; taip pat žr. 39 punkte minėtos generalinio advokato Y. Bot išvados byloje *GLS*, EU:C:2011:636, 101 ir 102 punktus), pagal kurį Komisija privalo savo iniciatyva ištirti visą

prieinamą informaciją, nes per antidempingo tyrimą ji neatlieka arbitro, kurio kompetencija apsiribotų sprendimo priėmimu tik pagal duomenis ir informaciją, šalių pateiktus per tyrimą, vaidmens. Iš tiesų šiuo teiginiu Teisingumo Teismas paaiškino, kad „turimų duomenų“, kuriais Komisija privalėjo pagrįsti savo analizę, šaltiniai neapsiribojo šalių pateiktais įrodymais, ir neketino apriboti Komisijos diskrecijos nustatyti iš šių šaltinių gautų duomenų prieinamumą, juo labiau kad 7 punkte minėto Sprendimo *GLS* (EU:C:2012:158) tame pačiame punkte Teisingumo Teismas darė nuorodą į Pagrindinio reglamento 6 straipsnio 4 punkte numatytus įgaliojimus atlikti tyrimus.

45 Todėl, kadangi šiuo atveju Komisija turi diskreciją, ieškovė privalo nustatyti akivaizdų ir šiurkštų šios diskrecijos nepaisymą, lemiantį Sąjungos atsakomybę.

– Dėl akivaizdaus ir šiurkštaus institucijoms nustatytos diskrecijos ribų nesilaikymo

46 Pirmiausia reikia patikslinti, jog rūpestingumo stoka yra vienas iš teismo praktikoje nustatytų kriterijų, leidžiantis teigti, kad institucijos padarytas pažeidimas ar klaida yra pakankamai akivaizdus Sąjungos teisės pažeidimas (žr. 31 punkte minėto Sprendimo *Gap granen & producten / Komisija*, EU:T:2013:248, 28 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Šiuo požiūriu rūpestingumo pareiga skirta kito principo ar kitos Sąjungos teisės normos pažeidimui „nustatyti“. Tačiau šiuo atveju rūpestingumo pareiga yra principas, kurio pažeidimas nurodomas ir kurio pažeidimą nustatė Teisingumo Teismas.

47 Šiuo klausimu iš teismo praktikos matyti, jog tam, kad rūpestingumo pareigos pažeidimą būtų galima laikyti akivaizdžiu ir šiurkščiu institucijai nustatytos diskrecijos ribų nesilaikymu, turi būti visiškai nepaisoma rūpestingumo pareigos, ir nepakanka paprasto klaidingo įsipareigojimų, kylančių iš šios pareigos, apimties vertinimo (dėl gero administravimo ir rūpestingumo principų žr. 1995 m. rugsėjo 18 d. Sprendimo *Nölle / Taryba ir Komisija*, T-167/94, Rink., EU:T:1995:169, 89 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

48 Todėl reikia nustatyti, ar šiuo atveju Komisijos elgesys susijęs su visišku nustatytų įsipareigojimų, kylančių iš rūpestingumo pareigos, nesilaikymu, ar tik klaidingu šių įsipareigojimų apimties vertinimu.

49 Kaip matyti iš šio sprendimo 40 punkto, 7 punkte minėtame Sprendime *GLS* (EU:C:2012:158) Teisingumo Teismas pripažino Reglamento Nr. 1355/2008 negaliojimą dėl to, kad Komisija nepaisė rūpestingumo pareigos, nes nebetęsė tyrimų remdamasi Eurostato duomenimis apie nagrinėjamojo produkto iš trečiųjų rinkos ekonomikos valstybių importą į Sąjungą.

50 Tačiau tai darydamos institucijos nevisiškai nepaisė savo įsipareigojimų, kylančių iš rūpestingumo pareigos.

51 Iš tiesų Komisija, nesant susijusių trečiųjų rinkos ekonomikos valstybių pasiūlymo, neatsisakė imtis tyrimo veiksmų, kad surastų tokių šalių, o tai būtų buvęs akivaizdus ir šiurkštus jos rūpestingumo pareigos nesilaikymas (pagal analogiją žr. 47 punkte minėto Sprendimo *Nölle / Taryba ir Komisija*, EU:T:1995:169, 88 punktą ir 2013 m. rugsėjo 16 d. Sprendimo *ATC ir kt. / Komisija*, T-333/10, Rink., EU:T:2013:451, 88 ir 91 punktus).

52 Kaip matyti iš Reglamento Nr. 642/2008 40 konstatuojamosios dalies ir kaip posėdyje nurodė Komisija, pastaroji atliko *ex officio* tyrimą per antidempingo procedūrą. Tiksliau tariant, atsižvelgiant į tai, kad ši procedūra buvo inicijuota gavus Ispanijos asociacijos skundą, ji paprašė Ispanijos valdžios institucijų atlikti kontrolę ir patikrinimus, reikalingus nustatyti trečiosioms rinkos ekonomikos valstybėms, eksportuojančioms nagrinėjamąjį produktą į Sąjungą. Per šį tyrimą Komisija nustatė, jog yra du nagrinėjamojo produkto Tailando gamintojai, kuriems ji išsiuntė klausimynus.

53 Kaip pabrėžė generalinis advokatas Y. Bot, šitaip veikusiai Komisijai negalima priekaištauti dėl nerūpestingo pareigos vykdymo, kiek tai susiję su nagrinėjamomis dviem bendrovėmis. Sąlygos, kuriomis ji apklausė šias bendroves, ir terminas, per kurį jų buvo prašoma užpildyti klausimyną, buvo pakankami, todėl tik jos pačios atsakingos už neveikimą, be to, trečiosios valstybės bendrovių atžvilgiu Komisija neturi jokios spaudimo priemonės, kuria galėtų jas priversti bendradarbiauti (39 punkte minėtos generalinio advokato Y. Bot išvados byloje *GLS*, EU:C:2011:636, 115 ir 116 punktai).

54 Vis dėlto Komisija, negavusi atsakymo iš dviejų Tailando įmonių, privalėjo tęsti tyrimus, juo labiau kad ji turėjo pakankamai laiko tai daryti po to, kai nepavyko 2007 m. gruodžio mėn. veiksmai minėtų įmonių atžvilgiu ir 2008 m. liepos mėn. buvo priimtas laikinasis reglamentas. Taigi, netęsusi tyrimų, Komisija nedėjo rimtų ir pakankamų pastangų (šiuo klausimu žr. 7 punkte minėto Sprendimo *GLS*, EU:C:2012:158, 34 punktą ir 39 punkte minėtos generalinio advokato Y. Bot išvados byloje *GLS*, EU:C:2011:636, 117 ir 119 punktus; taip pat pagal analogiją žr. 47 punkte minėto Sprendimo *Nölle / Taryba ir Komisija*, EU:T:1995:169, 88 punktą).

55 Todėl Komisija klaidingai įvertino savo įsipareigojimų, kylančių iš jos rūpestingumo pareigos, apimtį, tačiau ji nevisiškai nepaisė įsipareigojimų, kylančių iš šios pareigos.

56 Iš viso to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad šiuo atveju institucijos negali būti kaltinamos jokiu veiksmu arba elgesiu, leidžiančiu Sąjungos atsakomybei atsirasti.

57 Taigi Sąjungos atsakomybė negali kilti, nes pakanka, jog nėra įvykdyta viena iš trijų šios atsakomybės atsiradimo sąlygų, todėl žalos atlyginimo prašymas atmetamas, neprivalant patikrinti, ar kitos dvi sąlygos įvykdytos (2002 m. vasario 20 d. Sprendimo *Förde-Reederei / Taryba ir Komisija*, T-170/00, Rink., EU:T:2002:34, 37 punktas; taip pat šiuo klausimu žr. 1994 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *KYDEP / Taryba ir Komisija*, C-146/91, Rink., EU:C:1994:329, 81 punktą).

58 Vis dėlto siekiant išsamumo reikia patikrinti, ar yra pakankamai tiesioginis ir realus priežastinis ryšys tarp nurodytų neteisėtų veiksmų ir tariamai patirtos žalos.

Dėl priežastinio ryšio tarp kaltės ir žalos

59 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką nurodyta žala turi gana tiesiogiai išplaukti iš inkriminuojamų veiksmų, o jie privalo būti pagrindinė žalos priežastis, nors pareigos kompensuoti visas, net ir netiesiogines, žalingas neteisėtos situacijos pasekmes nėra (1979 m. spalio 4 d. Sprendimo *Dumortier ir kt. / Taryba*, 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 ir 45/79, Rink., EU:C:1979:223, 21 punktas; taip pat žr. 2006 m. gegužės 10 d. Sprendimo *Galileo International Technology ir kt. / Komisija*, T-279/03, Rink., EU:T:2006:121, 130 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką). Ieškovas privalo pateikti priežastinio ryšio tarp inkriminuojamų veiksmų ir nurodytos žalos įrodymą (žr. 1998 m. rugsėjo 30 d. Sprendimo *Coldiretti ir kt. / Taryba ir Komisija*, T-149/96, Rink., EU:T:1998:228, 101 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

60 Tačiau šiuo atveju ieškovė neįrodė tokio priežastinio ryšio.

61 Iš tiesų ieškovės pateikti įrodymai neleidžia patvirtinti, kad jos nurodomą žalą sudarančios palūkanos atitinka paskolas, kurias dėl likvidaus turto praradimo ji buvo paėmusi byloje nagrinėjamiesiems antidempingo muitams sumokėti.

62 Vienintelis įrodymas, pateiktas ieškinio A4 priede „Apžvalga apie papildomai patirtas išlaidas dėl palūkanų“, yra lentelėje nurodytos atitinkamu laikotarpiu mokėtinų palūkanų sumos (skiltis „Gesamtzinsen“, t. y. „Visos palūkanos“), tiksliau nurodant palūkanų normą (skiltis „Zinssatz“) ir sumas, su kuriomis jos susijusios (skiltis „Betrag“). Tačiau, nepaisant to, kad šis priedas nesuteikia jokios informacijos apie šių sumų pobūdį, išskyrus nuorodą, sudarytą iš žodžių „Pranešimas apie

mokesčius“ („Steuerbescheid“) ir turinčią vieną numerį, reikia pažymėti, kad, kaip posėdyje patvirtino ieškovė, priedą parengė ji pati, siekdama pridėti prie šio ieškinio. Todėl jo vieno, nesant įrodymų iš išorės šaltinių ar kitų juos patvirtinančių oficialiųjų dokumentų, negali pakakti, siekiant nustatyti tariamą ryšį tarp palūkanų, paskolų ir Reglamentu Nr. 1355/2008 netinkamai priskaičiuotų antidempingo muitų (dėl ieškovo parengto dokumento įrodomosios vertės pripažinimo žr. 2014 m. rugsėjo 3 d. Nutarties *Diadikasia Symvouloi Epicheiriseon / Komisija*, T-261/12, EU:T:2014:755, 38 punktą).

63 Be to, net darant prielaidą, kad atsiliepimo C2 ir C3 priedai gali būti pripažinti priimtinais, nors jie buvo pateikti per vėlai, nepagrindžiant šio pavėluoto pateikimo, nebūtų patvirtintas nurodomas priežastinis ryšys.

64 Tiesa, C2 priedas, kuriame pateikta informacija (banko išrašai, muitinių pranešimai apie muitus ir jų grąžinimą, muitinės deklaracijos ir ieškovės ir kitų keturių bendrovių pateikti prašymai grąžinti), patvirtina antidempingo muitų ir susijusių sumų mokėjimą ir grąžinimą. C3 priedas, kuriame pateikti ieškovės banko sertifikatai, patvirtinantys jos paskolos sutarčių pagrindines sąlygas (pasiskolintos sumos, palūkanų normos, palūkanų sumos, trukmė), taip pat įrodo palūkanų mokėjimą. Be to, atlikus analizę, kuri vis dėlto tapo sunkesnė, be kita ko, dėl neaiškiai pateiktų C2 priede išvardytų įvairių dokumentų, galima pažymėti, kad tam tikros C2 priede išvardytos sumos arba tam tikri sumų papildymai atitinka tam tikras A4 priede išvardytas pasiskolintas sumas ir kad C3 priede nurodytos palūkanų normos atitinka nurodytąsias A4 priede.

65 Vis dėlto, kartu skaitant aptariamus tris priedus, savaime negalima nustatyti, jog ieškovė paėmė paskolų tam, kad galėtų sumokėti nepagrįstais pripažintus antidempingo muitus, o ne tam, kad bendrai finansuotų savo veiklą, nepriklausomai nuo nagrinėjamų antidempingo muitų. Viena vertus, posėdyje Taryba teisingai nurodė, kad C2 ir C3 priedai nėra tarpusavyje susiję, nes pasiskolintos sumos, kaip nurodytosios C3 priede, yra daug didesnes nei nepagrįstai sumokėtos antidempingo muitų sumos, nurodytos C2 priede. Kita vertus, C2 ir C3 priedai suteikia nebent prielaidų, nes jie kyla iš išorės ir (arba) remiantis oficialių dokumentų, parengtų iš šaltinių apie antidempingo muitų sumas ir palūkanų normas, forma (žr. šio sprendimo 64 punktą); tačiau jie nekompensuoja A4 priedo įrodomosios galios stokos (žr. šio sprendimo 62 punktą), todėl, net ir nagrinėjant kartu su šiuo A4 priedu, jie nėra pakankami siekiant įrodyti ryšį tarp nepagrįstai sumokėtų antidempingo muitų, skolinimosi ir su tuo susijusių palūkanų mokėjimo (šiuo klausimu žr. 2001 m. vasario 1 d. Sprendimo *T. Port / Komisija*, T-1/99, Rink., EU:T:2001:36, 72 ir 73 punktus).

66 Ieškovės būtinybė imti minėtas paskolas dėl nagrinėjamųjų antidempingo muitų yra dar labiau abejotina dėl to, kad ji, kaip pabrėžė Taryba ir Komisija, atsiliepime pripažino, jog šiuos muitus perkėlė savo klientams. Taigi ieškovė bet kuriuo atveju buvo priversta skolintis tam, kad galėtų finansuoti savo pirkimus, kol bus parduoti jos produktai, o atitinkami antidempingo muitai perkelti jos klientams, tačiau ji nebuvo įpareigota skolintis aptariamų sumų daug ilgesniam paskolos laikotarpiui, kylančiam iš ieškinio A4 priedo, t. y. laikotarpiui nuo nagrinėjamųjų antidempingo muitų sumokėjimo iki tol, kol juos grąžins muitinės. Be to, Taryba pabrėžė, ir dėl to ieškovė neprieštaravo, kad veikla, kuriai taikomi nagrinėjamieji antidempingo muitai, sudarė daugiausia tik 6 % importuotojų, kuriems, kaip ieškovei, taikomas antidempingo tyrimas, apyvartos, todėl, nesant įrodymų ir net ieškovės pateiktų priešingų argumentų, mažai tikėtinas likvidaus turto praradimas dėl nagrinėjamųjų antidempingo muitų sumokėjimo, kai būtina imti paskolas.

67 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, jog ieškovė neįrodė, kad yra priežastinis ryšys tarp kaltės ir nurodytos žalos.

68 Todėl ši sąlyga dėl Sąjungos atsakomybės atsiradimo nėra įvykdyta, ir nėra reikalo nuspręsti dėl Tarybos ir Komisijos teiginių, jog šis priežastinis ryšys nutrūko dėl ieškovės nerūpestingo elgesio ir nagrinėjamųjų antidempingo muitų taikymo, atnaujinto Reglamentu Nr. 158/2013. Taip pat darytina

išvada, jog nereikia patenkinti Komisijos prašymo sustabdyti bylos nagrinėjimą, grindžiamo tuo, kad šiuo metu Teisingumo Teisme nagrinėjami du prejudiciniai klausimai dėl Reglamento Nr. 158/2013 galiojimo (sujungtos bylos C-283/14, *CM Eurologistik*, ir C-284/14, *GLS*).

69 Todėl šis ieškinys, kiek tai susiję su pagrindiniais ir papildomais reikalavimais, turi būti atmestas kaip nepagrįstas, nesant reikalo nuspręsti, pirma, dėl tariamo nepriimtinumo tos ieškinio dalies, kuri susijusi su palūkanomis, nustatytomis už paskolas, paimtas siekiant sumokėti antidempingo muitus už importą, atliktą per kitas keturias įmones, ir, antra, dėl nepriimtinumo pagrindo, susijusio su piktnaudžiavimu procedūra, nes ieškiniu iš tikrųjų siekiama panaikinti nacionalinių muitinių sprendimus.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

70 Pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 134 straipsnio 1 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi ieškovė pralaimėjo bylą, ji turi padengti savo, Tarybos ir Komisijos bylinėjimosi išlaidas pagal pastarųjų pateiktus reikalavimus.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (antroji kolegija)

nusprendžia:

1. Atmesti ieškinį.

2. Priteisti iš *I. Schroeder KG (GmbH & Co.*) bylinėjimosi išlaidas.

Martins Ribeiro Gervasoni Madise

Paskelbta 2015 m. rugsėjo 23 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Parašai.